

като равнище на доход, което осигурява физиологичното оцеляване на личността или домакинството. Социалният и екзистенц - минимумът са диференцирани по възраст и пол.

• *Методът на М. Оршански.* Изчислява се като произведение на нормативно определена кошница от хранителни продукти ($\sum_i(F_i * P_i)$) и коефициент, получен чрез геометрично осредняване на отношенията между общия разход и разходът за храна за всяко домакинство (k) - $LN = \sum_i(F_i * P_i) * k$. Нормативните разходи за храна са определени чрез остойностяване по пазарни цени (P_i) на кошница от необходимите хранителни продукти (F_i). В икономически развитите страни коефициентът, получен чрез геометрично осредняване на отношенията между общите разходи и разходите за храна за всяко домакинство, приема около 3 и по-високи стойности. За България през периода 1992 - 1996 г. стойностите на този коефициент са значително по-ниски, като налице е тенденция към намаление - от 1.8258 до 1.7135.

• *Методът на относителния дял на храната.* Основава се на допускането, че дялът на разходите за храна (F/y) е намаляваща функция на дохода (y) - $F/y = f(y)$. Линията на бедност се определя като решение по отношение на специфичен дял на храната в общия доход $f(PL) = a$. За развитите страни обикновено се приема, че a е около $1/3$.

Относителната линия на бедност се дефинира "да имаш по-малко отколкото другите в обществото". Тя съизмерва бедността по отношение на средния за дадена страна жизнен стандарт. Широко прилагани са:

• *определен децил от подоходното разпределение.* Ако $F(y)$ е разпределението на домакинствата според размера на общия доход, то за границата на бедност могат да се приемат първият или вторият децил - $PL = 0.10$ (0.20);

• *определен процент от медианното (средното) равнище на доходите/разходите на населението.* Най-честа е практиката да се приема 50 (или 30, или 40) процента от средния или медианния доход/разход на наблюдаваната съвкупност от домакинства¹. В случая линията на бедност се определя като $PL = 1/2 * e^\mu$, където e^μ е медианният доход.

Субективната граница на бедност най-общо се дефинира като чувство, усещане на индивидите, че нямат достатъчно средства, за да бъдат самостоятелни (Van Praag, 1989). Тази концепция за бедността се основава на усещането, което индивидът оценява, изхождайки от своето минало и настоящо материално състояние. С други думи, състоянието на бедност се оценява въз основа на мнението на отделните членове на обществото, които най-добре могат да отсъдят дали са бедни, или не. Статистическата информация се получава на основата на анкетно про-

¹ В изследването на бедността в България, проведено от Световната банка (1995, 1997 и 2001 г.), се въприемат два прага на бедност: долен - 50% от медианния разход, и горен - 2/3 от медианния разход.